

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 384/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om tillgången till vård och vårdgarantin för personer med missbruksproblem

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 384/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Mia Laiho /saml:

Ämnar regeringen vidta åtgärder för att missbrukartjänsterna ska komma att omfattas av lagstiftningen om vårdgaranti,

på vilket sätt ämnar regeringen förbättra tillgången till missbrukarvård,

på vilket sätt avser regeringen förbättra tillgången till vård för barn och unga vid missbruksproblem,

har regeringen för avsikt att öka antalet vårdplatser för avgiftningsbehandling för barn och unga, då vårdplatserna är alltför få i förhållande till behovet,

vilka åtgärder avser regeringen vidta med anledning av den oroväckande ökningen av narkotikarelaterade dödsfall,

innehåller regeringens lagstiftning om vårdgaranti bestämmelser om tillgång till avgiftningsbehandling inom sju dagar och

på vilket sätt kommer regeringen att säkerställa att överföringen av elevvården från det kommunala bildningsväsendet till välfärdsområdena inte kommer att försämra situationen ytterligare?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Vårdgarantin enligt hälso- och sjukvårdslagen omfattar all sådan vård av patienter som är medicinskt motiverad och läkare ansett vara nödvändig. Missbrukare vårdas i Finland inom hälso- och sjukvården samt dessutom inom den specialiserade missbrukarvården och socialvården. Klienterna söker sluten vård via A-kliniker, hälsovårdscentraler eller socialvården. Flera sjukhus har enheter för missbrukspsykiatri. Framöver ankommer det på välfärdsområdena att organisera tillräcklig och ändamålsenlig vård av missbrukare och deras anhöriga.

Regeringen lämnade den 12 maj 2022 till riksdagen en proposition om tillgång till vård inom primärvården inom en vecka från bedömning av vårdbehovet. Vårdgarantin ska gälla både fysiska

och psykiska hälsoproblem. Bedömningen av vårdbehovet ska göras av en legitimerad yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

Utkastet till regeringens proposition om en reform av lagstiftningen om mentalvårds- och missbrukartjänster var på remiss 29 april–23 juni 2022. Enligt utkastet ska social- och hälsovårdens uppgifter och ansvarsfördelning förtydligas och samordningen och organiseringen av tjänsterna förbättras.

Till följd av social- och hälsovårdsreformen överförs ansvaret för mentalvårds- och missbrukartjänster från kommunerna till välfärdsområdena den 1 januari 2023. Därefter tillhandahålls kurator- och psykologtjänsterna inom elevvården, skolhälsovården och studerandehälsovården på andra stadiet som välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster. Överföringen av uppgifter samt därtill hörande tilläggsfinansiering bidrar till etableringen av smidigare servicevägar för ungdomar.

Missbruk bland barn och unga är ofta kopplat till annan problematik i livssituationen och omgivningen. I familjerna kan förekomma brister i föräldraförmåga, föräldramissbruk eller mental ohälsa. Regeringsprogrammets stipulation om utvecklingen av framtidens social- och hälsocentraler inklusive familjecenter utgår från tidig och läglig tillgång till kvalitativa och effektiva tjänster samt ett nära och multiprofessionellt samarbete. Utöver det helhetsbetonade stödet till familjer vidtas åtgärder mot missbruk bland barn och unga också inom elevhälsan på skolorna och läroanstalterna. Kompetensen inom elevhälsan stärks med evidensbaserade psykosociala metoder samt genom att bygga upp vård- och servicekedjor och utbilda personalen inom de fem samsamarbetsområdena.

Ministeriet har anvisat 5,8 miljoner euro till utveckling av det multiprofessionella barnskyddet åren 2020–2022, i syfte att stärka samarbetet mellan barnskyddet och mental- och missbrukarvården. I regionala utvecklingsprojekt arbetas bland annat för att stärka barnskyddsmedarbetarnas kompetens i missbruksrelaterade frågor och utveckla multiprofessionella servicevägar inom missbrukarvården. Åtta regionala projekt i programmet för utveckling av barn- och familjetjänster vid framtidens social- och hälsocentral fortsätter utvecklingen av missbrukartjänster för unga 2022–2023.

Som en del av Finlands program för hållbar tillväxt beviljas medel från EU:s återhämtningsinstrument till vård och stöd av barns, ungas och familjers mentala hälsa. Statsrådet har också tidigare anvisat separat finansiering till tjänster för unga. Bland annat i fjärde tilläggsbudgeten 2020 anvisades ett tilläggsanslag på 112,3 miljoner euro till statsandelen för kommunal basservice för tjänster till barn, unga och familjer med anledning av coronaepidemin.

Helsingfors 1.8.2022

Familje- och omsorgsminister Aki Lindén